

емпірик, об'єктивіст, критик апіоризму, ідеалізму, містики, примішування релігії до науки. Спростовував погляди І. Канта на простір і час, на "метафіз. основи" природознавства, критикував "Логіку" *Й. Шада*, фізику шеллінгіанця *О. Стойковича*, сперечався з *А. Дудровичем*. Переклав (але не зміг видрукувати) 4 томи "Небесн. механіки" Лапласа. Залишив у Харкові талановитого учня — *М. Остроградського*.

Твори О.: Рассуждение о пользе наук. Торжество Моск. Главного училища. — М., 1795; Курс математики. — Т. 1, содержащий общую и частную арифметику. — СПб., 1802 (те саме: СПб., 1813; СПб., 1820), Т. 2, содержащий геометрию, прямолинейную и сферическую тригонометрию и введение в криволинейную геометрию. — СПб., 1801 (те саме: СПб., 1814), Т. 3, содержащий в себе теорию аналитических функций. — СПб. — 1823; Логика или умственная наука, руководствующая к достижению истины, соч. аббата Кондильяка (Пер. з франц.). — М., 1805; О пространстве и времени // Речи, говоренные в торжественном собрании Имп. Харьков. ун-та, бывшем 30 авг. 1807 г. — Х., 1807; Рассуждение о динамической системе Канта // Речи, говоренные в торжественном собрании Имп. Харьков. ун-та, бывшем 30 авг. 1813 г. — Х., 1807; О действии сил на гибкие тела и происходящем от того равновесии. Доложено на заседании Общ-ва Науки при Харьков. ун-те в 1814 г. — Х., 1817; О пространстве и времени. Рассуждение о динамической системе Канта // Избр. произведения естествоиспытателей первой пол. XIX в. — М., 1959 (те саме: Русск. просветители (От Радищева до декабристов): Собр. произведений: В 2 т. — Т. 2. — М., 1966); Из отзыва на учебник "Логики" проф. А. И. Стойковича (1814). Отзыв на учебник "Логики" проф. И. Е. Шада (1816) // Там само.

Про нього див.: *Чириков Т. С.* Тимофей Федорович Осиповский. Ректор Харьков. ун-та. 1820 г. // Русская Старина. — 1876. — Ноябрь; *Багалец Д. И.* Опыт истории Харьков. ун-та (по неизданным материалам). — Т. 2 (1815 — 1835). — Х., 1904; Физико-матем. ф-т Харьков. ун-та за первые сто лет его существования (1805—1905). — Х., 1908; *Ситцов Д. М.* Кафедры математики чистой и прикладной в Харьков. ун-те за сто лет его существования

(1805—1905). — Х., 1908; *Кравец И. Н.* Т. Ф. Осиповский — выдающийся русск. ученый и мыслитель. — М., 1955 (з бібліографією праць О.); *Острянин Д. Ф.* Материализм и диалектика в отечественном естествознании. — К., 1984.

В. Білодід

ОСТРОУМОВ Михайло Андрійович (1847—1920 (?)) — філософ і богослов. Навчався на історико-філол. ф-ті С-Петербурзького ун-ту і в Моск. духовній академії, після закінчення якої викладав у Тамбовській духовній семінарії логіку та церковну історію. Згодом перейшов до Віфанської (Моск. губ.) духовної семінарії, де читав філос. пропедевтику, психологію та педагогіку, керував місцевою недільною школою. У 1881—84 рр. займав адміністративні посади в системі народних училищ Тамбовської губ. 1884 р. посів каф. історії філософії Моск. духовної академії. Після захисту дисертації на ступінь магістра богослов'я ("Історія філософії в її відношенні щодо одкровення") був призначений професором каф. церковного права Харківського ун-ту. Доктор церковного права з 1893 р.

До наукового доробку О. входять праці з історії філософії і богослов'я.

Твори О.: Обзор филос. учений. Для духовных семинарий. — Тамбов, 1877 (2-е вид. — М., 1879—80); История философии в отношении к откровению. Взгляд на условия ист. развития философии. — Х., 1886; Введение в православное церковное право. — Т. 1. — Х., 1893; О необходимости преподавания философии права в духовных академиях // Правосл. обозрение. — 1880; Значение Сократа в истории древней философии. — Х., 1884; О религиозных верованиях первобытных народов // Миссионер. — 1879; Граф Л. Н. Толстой (разбор его "Исповеди" с точки зрения христианского теизма). — Х., 1887; О физиологическом методе в психологии. — Х., 1888; Фалес Милетский. Первый греческий философ. — Х., 1902.

М. Ткачук

